

1. Obiekt

1891/2

WIEŻA MIESZKAŁNA

2. Czas powstania
ok. 1518

3. Miejscowość

SZAMOTUŁY

4. Adres

ul. Swierczewskiego 30

nr hipoteczny księga w Szamotułach

zamek - dobra rycerskie

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina Szamotuły

6. Poprzednie nazwy miejscowości

SAMTER

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo poznańskie

powiat szamotulski

8. Właściciel i jego adres

Muzeum Ziemi Szamotulskiej
Szamotuły ul. Swierczewskiego 30

9. Użytkownik i jego adres

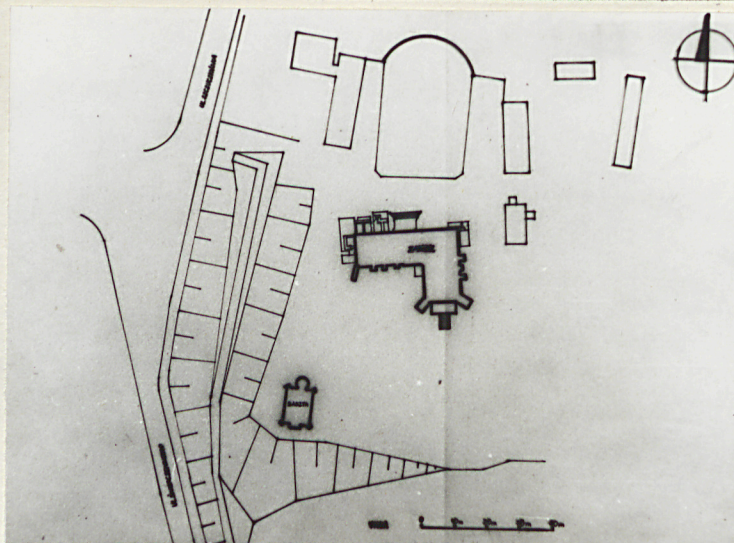
Muzeum Ziemi Szamotulskiej
Szamotuły ul. Swierczewskiego 30

10. Rejestr zabytków

2457/4
Nr AK-11a/157

24.12.1932
data 1932

Kl.III-680/16/68 ,109/A 1968r.

autor zdjęć Igor Gąsowski
data wykonania październik 1983
miejsce przechowywania negatywów WKZ-Poznań

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Wieża funkcjonująca pierwotnie jako budynek bramny związana jest z nowym założeniem Nałęczów-Szamotulskich, którego konieczność wybudowania związana jest z podziałem dóbr jakiego dokonał prawdopodobnie Sędziwój z Szamotuł ok. 1405 r. pomiędzy synów Wincentego i Dobrogosta. Baszta pierwotnie włączona w sytem obronny, który dodatkowo wspomagały fosy.

W czasie przebudowy z 1518 roku podjętej przez Łukasza II Górkę basztę przebudowano zmieniając ją z obronnej na mieszkalną. Z tego czasu bierze swój początek legenda o "Czarnej Księżniczce, obłąkanej Halszce".

W XVIII w właścicielami byli: Gostyńscy, Rokossowscy, Kostkowie, Łąccy i Mycielscy. Wieża wraz z całym założeniem popada w ruinę. Niezrealizowany projekt F.M. Lanciego z roku 1842 restauracji całego założenia w "kostiumie gotyckim" dotyczył również baszty.

Od roku 1957 w więży powstaje Muzeum Ziemi Szamotulskiej

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach wnętrze wyposażenie, instalacje)

Usytuowana w odległości ok. 50 m na pd.-zach. od zamku, na pn. od rynku, poza obrębem Starego Miasta. Na lewym brzegu rzeki Sany na terenie łagodnie opadającym w kierunku południowym. Wzniesiona z cegły w układzie polskim, na linii dawnych murów obronnych założenia zamkowego. Ściany oszkarpowane. Wapiwnicy i na pierwszej kondygnacji sklepienia beczkowe, wyżej płaski stropy. Więźba dachowa drewniana. Dach czterospadowy, kryty dachówką mniszką. Okna typu skrzynkowego drewniane. Obrazowanie okienne wykusza wykonane z piaskowca. Wieża założona na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu z przybudówką na planie półkola od strony pn.-klatką schodową. Obiekt wysoko podpiwniczony, trzykondygnacyjny, na każdej kondygnacji po jednym pomieszczeniu. Do elewacji pn. dostawiona, od strony wsch. cylindryczna wieżyczka z wejściem od wsch., z kręconymi schodami, kryta osobnym stożkowym dachem. W górnej kondygnacji wieży ceglany fryz arkadkowy. Narożne, skośnie ustawione szkarpy w dolnej części pogrubione. W elewacji wsch., w części pn, w dolnej kondygnacji ślady licznych przemuroowań. Pod prostokątnym oknem zamkniętym odcinkiem łuku ślad dawnego otworu zwieńczonego "oślim grzbietem". Przez środek elewacji biegnie szkarpa urywająca się od dołu na wysokości ok. czterech metrów. Odkrywki świadczą, że w tym miejscu biegła linia murów obronnych. W górnej kondygnacji okno ze śladami przemuroowań. W elewacji pd., na osi wykusz biegnący przez całą wysokość wieży. Na wysokości drugiej kondygnacji - okno prostokątne, w trzeciej zdwojone okno w obrazowaniu z piaskowca. Wykusz kryty osobnym daszkiem. Na wysokości trzeciej kondygnacji, od strony zach. ślad po zamurowanym oknie, ponad fryzem arkadkowym. W elewacji zach. ponad oknami pierwszej kondygnacji ślady po dwóch symetrycznie rozmieszczonych oknach zwieńczonych oślim grzbietem. W murze ślady licznych uzupełnień i przemuroowań. Wszystkie szkarpy zwieńczone dobudowanymi później sterczynami. Obecnie wieża położona w parku krajobrazowym. Instalacje: elektryczna, c.o., wodno-kanalizacyjna i odgromowa.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
650 m ³	50 m ²	mieszkalno-obronne	muzealne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
<p>Baszta powstała ok.poł.XVw jako budynek bramny z funkcją obronną.</p> <p>Przebudowana w 1518.Przystosowana do potrzeb mieszkalnych</p>		dobry	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

- 1/Katalog Zabytków Sztuki w polsce t.V,z.23
- 2/J.Kohte:Verzeichnis d.Kunstdenkmaler... /Berlin 1898/
- 3/P.Beer:Burgen und Schlosser im Posener Lande
- 4/A.Dunckner:Posen Schlosser und Burgen
- 5/L.Gomulec:Szamotuły.Gród Halszki
- 6/T.^Jakimowicz:Pałac Górków w Poznaniu /K.A.iU. 1956/

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Dla obiektu istnieją w kat. WKZ w Poznaniu dwie karty architektoniczne starego typu zdn. 29.04.1953 i z dn.07.11.55

25. Wypełnił

Robert Kamiński

imię i nazwisko

data 05.11.1983

26. Sprawdził

imię i nazwisko

data

27. Załączniki